

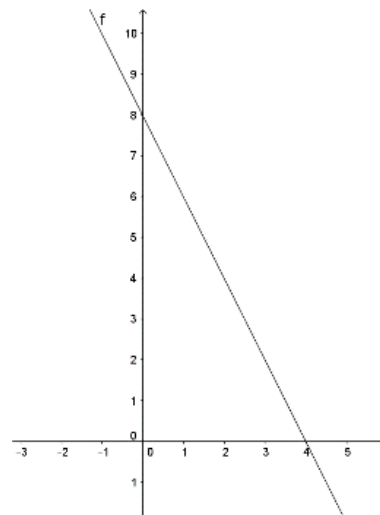
PARAGRAAF 5.1 : LINEAIRE FORMULES

DEFINITIE LIJN

- Algemene formule van een lijn : $y = ax + b$
- $a = \{ \text{richtingscoëfficiënt (rc)} \}$
 $a = \{ 1 \text{ naar rechts, } a \text{ omhoog} \}$
- $b = \{ \text{startgetal} \} = \{ \text{snijpunt met de y-as} \}$

VOORBEELD 1

- a. Teken de lijn $y = -2x + 8$.
- b. Lijn k heeft een $rc = 4$. De lijn k gaat door het punt $(7,8)$. Stel een vergelijking op van lijn k.

OPLOSSING 1

- a. Maak een klein tabelletje maken :

x	0	1	2
$y = -2x + 8$	8	6	4

Je kunt in de tabel en grafiek zien dat

- de $rc = -2$ (In tabel iedere keer 2 eraf en in de grafiek 1 naar rechts is 2 omlaag)
- startpunt is 8 (snijpunt y-as of bij $x = 0$ in de tabel)

- b.
1. Je weet $y = 4x + b$
  2. Je weet ook punt $(7,8)$ invullen $8 = 4 \cdot 7 + b$
 $b = -20$
  3. Lijn k : $y = 4x - 20$

PARAGRAAF 5.2 : LINEAIRE FORMULES OPSTELLEN

STAPPENPLAN LIJN DOOR TWEE PUNTEN A EN B

- (1) Lijn heeft altijd vergelijking $y = ax + b$
- (2) Bepaal de a door $a = rc = \frac{\Delta y}{\Delta x} = \frac{y_a - y_b}{x_a - x_b}$
- (3) Bereken b door punt A in te vullen in $y = ax + b$

VOORBEELD 1

Lijn m gaat door $A=(3, 5)$ en $B = (8, -10)$

- a. Bepaal de vergelijking van lijn m.

Lijn l is evenwijdig aan m en gaat door $P = (12, 7)$.

- b. Bepaal de vergelijking van lijn l.

OPLOSSING 1

- a. Volg het stappenplan :

- (1) Lijn heeft altijd vergelijking $y = ax + b$
- (2) Bepaal de a door $a = rc = \frac{\Delta y}{\Delta x} = \frac{-10-5}{8-3} = -\frac{15}{5} = -3$
- (3) Vul punt $A=(3, 5)$ in in $y = -3x + b$
 $5 = -3 \cdot 3 + b \rightarrow b = 14$

Dus lijn m : $y = -3x + 14$

- b. $l \parallel m \rightarrow rc$ gelijk dus $a = -3$
 Je weet ook punt $(12,7) \rightarrow 7 = -3 \cdot 12 + b \rightarrow b = 43$
 Dus lijn l : $y = -3x + 43$

PARAGRAAF 5.3 : FORMULES VERGELIJKEN

LES 1 LINEAIRE VERGELIJKINGEN EN ONGELIJKHEDEN

DEFINITIES

- Bereken algebraïsch = { Je moet wiskunde gebruiken / Geen GR }
- Bereken = { Je mag wiskunde gebruiken of oplossen met GR (intersect) }
- Bij het oplossen van een ongelijkheid (<, >) geldt de regel :
Bij delen of vermenigvuldigen met een mingetal, dan klapt het teken om !!

VOORBEELD 1

Los algebraïsch op

- $3x - 4 = 8x - 10$
- $10x - 3(5x - 2) = 20$
- $3x + 2 > 5x + 7$
- $-2x - 5 < -8x - 8$

OPLOSSING 1

- $3x - 4 = 8x - 10$
 $-5x = -6$
 $x = 1,2$
- $10x - 3(5x - 2) = 20$
 $10x - 15x + 6 = 20$
 $-5x = 14$
 $x = -2,8$
- $3x + 2 > 5x + 7$
 $-2x > 5$
 $x < -2,5$

d. $-2x - 5 < -8x - 8$

$$6x < -3$$

$$x < -\frac{1}{2}$$

LES 2 TIJDEN OMZETTEN**VOORBEELD 1**

Op $t = 0$ is het 12.00u 's middags met t in uren. Hoe laat is het op :

- a. $t = 3,5$
- b. $t = 4,7$

OPLOSSING 1

- a. 0,5 uur $\rightarrow 0,5 \times 60 = 30$ minuten dus 15.30u
- b. 0,7 uur $\rightarrow 0,7 \times 60 = 42$ minuten dus 16.42u

VOORBEELD 2

Op $t = 0$ is het 0.00u op 1 januari 2005 met t in jaren. Welke maand is het op :

- a. $t = 3,4$
- b. $t = 4,7$

OPLOSSING 2

Let op :

Januari	$\rightarrow 1^{\text{e}}$ maand	$\rightarrow 0$ tot 1
Februari	$\rightarrow 2^{\text{e}}$ maand	$\rightarrow 1$ tot 2
Maart	$\rightarrow 3^{\text{e}}$ maand	$\rightarrow 2$ tot 3

- a. 0,4 jaar $\rightarrow 0,4 \times 12 = 4,8$ maanden dus (in) mei 2008
- b. 0,7 jaar $\rightarrow 0,7 \times 12 = 8,4$ maanden dus (in) september 2008

LES 3 VERGELIJKINGEN OPSTELLEN**VOORBEELD 1**

In een klas zitten 30 leerlingen. Wim geeft een BBQ en de jongens moeten 4 euro bijleggen en de meisjes maar 3 euro per persoon. Hij heeft in totaal 103 euro

- Stel twee vergelijkingen op
- Toon aan dat je dit kunt combineren tot de vergelijking $4(30 - m) + 3m = 103$
- Bereken hoeveel jongens er in de klas zitten

OPLOSSING 1

- Aantal leerlingen : $j + m = 30$ (1)
Geld : $4j + 3m = 103$ (2)
- Uit (1) volgt $j = 30 - m$. Vul dit in bij (2) en je krijgt :
 $4(30 - m) + 3m = 103$
- $4(30 - m) + 3m = 103$
 $120 - 4m + 3m = 103$
 $120 - m = 103$
 $m = 17$
Dus er zijn $30 - 17 = 13$ jongens.

PARAGRAAF 5.4 LINEAIRE VORMEN

DEFINITIE

- Evenredige lijn : $y = ax$ ($b = 0$!!)

VOORBEELD 1

Gegeven is dat y is evenredig met x . Ook weet je dat als $x = 6$ is $y = 15$.

- Bepaal de formule.
- Bepaal de waarde van y als $x = 10$

OPLOSSING 1

- $Y = ax$ en $x = 6$ en $y = 15 \rightarrow$ Invullen $\rightarrow 15 = a \cdot 6 \rightarrow a = 2\frac{1}{2}$
Dus de formule is $y = 2\frac{1}{2}x$

- Er zijn 2 manieren
  - Met kruisproduct (handig als je de formule niet weet)

x	6	10
y	15	?

Uit deze tabel volgt $y = 15 \times 10 / 6 = 25$

- Invullen van $x = 10$ in de formule geeft $y = 2\frac{1}{2} \cdot 10 = 25$

VOORBEELD 2 : Y VRIJMAKEN

- a. Maak y vrij in de formule $6x + 2y = 10$
- b. Druk p uit in q bij de formule $-2p + 8q = 1$

OPLOSSING 2

- a. $2y = 10 - 6x$
 $y = 5 - 3x$
- b. $-2p = 1 - 8q$
 $p = -\frac{1}{2} + 4q$